

Een treffend staaltje van vastberadenheid en bewonderenswaardige geestelijke weerstand tegen de „Third Degree" methodes der Duitsers, gaf ons de 14-jarige Tony M.

Omstreeks 20 Juli 1944, na schooltijd, bevond Tony zich bij de bunkers voor het Ziekenhuis „Bethesda". Een collega van zijn vader had hem een exemplaar van „Trouw" meegegeven. Hij was daarmee op weg naar huis, doch zo'n kijkje bij die bunkers was verleidelijk en interessant. Daar komen twee Duitsers met kar en paard aanrijden. Tony loopt weg, doch .. „Trouw" valt uit zijn blousje vlak voor de Duitsers. Het is nu eenmaal een tijd waarin de Duitser met Argusogen de Hollander beloert en tracht te grijpen voor sabotage of wat dan ook. Zelfs een gewone Hollandse schooljongen is een verdachte. Zij zien het blad vallen en direct wordt Tony gegrepen en meegevoerd als een misdadiger naar het strafkamp te Souburg. Een goede vangst voor de Duitsers: een illegaal blad met de beeltenis van de Koningin er op en een Hollands jochie.

De Feldgendarmerie uit Middelburg wordt opgebeld en verschijnt. Tot 10 uur 's avonds wordt Tony verhoord en weerloos staat hij bloot aan de klappen in het gezicht, die hem aan het spreken moeten krijgen. Doch Tony houdt vol en blijft er bij, dat hij het blad heeft gevonden. Geen bedreigingen hebben resultaat bij de jongen.

Dan wordt hij naar het beruchte Dam 6 gevoerd. Een Polizei-Offizier verhoort, dreigt en scheldt, terwijl een der Feldgendarmen Tony bij het haar pakt en telkens met het hoofd op de tafel slaat. Met een lang stokje slaat men hem, tot hij blauw .ziet van schouder tot heup.[*De gevolgen der mishandeling werden door een Vlissingse huisarts geconstateerd.*]

„Gevonden! Gevonden!", hamert het in het hoofd van de jongen. Strikvragen, dreigementen, lichamelijke, noch geestelijke kwelling breken zijn taaie wil: „Hij zal niet verraden". Met de kolf van een geweer in de lendenen gepord, moet hij dan de kelder in. Men gunt hem echter geen rust. Des nachts 12 uur brengt men hem over naar het Politiebureau, waar een „hoge", aldus Tony, de hand ten groet opheft naar de Duitse beulen. Zonder eten, zonder drinken. zonder dat iemand zich om hem bekommert, brengt Tony de nacht door in de cel en wordt 's morgens weer vervoerd, nu naar de Penninghoeksingel, waar de Duitsers hem weer scherp en langdurig verhoren. Maar ze kunnen het niet winnen en Tony moet weer vervoerd worden naar het strafkamp te Souburg.

De drie begeleidende Duitsers moeten hun fietsen op het balkon van de tram in de Langeviele stuwen en zetten ze eerst even neer. Ondertussen stapt Tony het trambalkon op en ziet dan eensklaps zijn kans naar de vrijheid. Razend snel springt hij aan de andere zijde van het balkon de tram af en holt de Lange Gere in, vliegt een half openstaande deur binnen, sluit ze en, terwijl hij het huis en de tuin doorloopt, hoort hij achter zich het lawaai en laarzengekletter van zijn achtervolgers versterven. Hij klimt de tuinmuur over en ontdekt dan een schuilkelder, waarin hij zich de gehele middag verbergt, om tegen de avond veilig bij familie te Middelburg te kunnen onderduiken.

Onderwijl hebben de burgers een vreemd schouwspel gezien. De Langeviele is afgezet door de Duitsers en versterkingen zijn aangerukt. Duitsers met geweren in de hand klimmen snuffelend en spiedend over de daken op zoek naar de jongen. Doch tevergeefs.

Tegen het koppige, vastberaden stilzwijgen, de snelle actie en tegenwoordigheid van geest van een Hollands jochie hebben de Duitsers het onderspit moeten delven, hun brutaal sadisme en lichamelijke martelingen ten spijt. Niet door Tony zouden de Duitsers een spoor naar de bron van het illegale blad „Trouw" ontdekken. Zo redde een dappere jongen wellicht meerderen van deportatie naar een concentratiekamp.

Bron: Oorlog aan de Scheldemond